

Diploaxis eruroides, (L.) D. C.—Comuníssima en los camps.
—Abril y Octubre.

Papaver hybridum, L.—Camps.—Maig.

— *Rhœas*, L.—Maig.

Glaucium luteum, Scop.—Sota el pont de La Granada.—Maig.

Chelidonium majus, L.—Molanta.—Juliol.

Fumaria officinalis, D. C.— γ) *floribunda*, Ham.—Abril.

Ranunculus fluitans, Lam. var. *fluviatilis*.—Abril.

— *Aleæ*, Wk. δ) *multiflorus*, Fr.—Pachs.—Juny.

— *bulbosus*, L. var. *hispanicus*, Fr.—Pachs.—Juny.

— *repens*, L.—Humits.—Juny.—Pachs.—Juny.

Nigella Damascena, L.—Camps.—Juny.

Delphinium peregrinum, L.—Camps.—Juliol.

Gallechs, Juny de 1904.

UNA EXCURSIÓ A NURIA

PEL

DR. JOAN CADEVALL

I

Aclaparat per la pèrdua de la que durant molts anys havia compartit ab mí las penas y plahers de la vida, resolguí surtir d' aquesta ciutat pera buscar en la natura y cultiu de mes predilectes aficions un relatiu alivi. Y aprofitant l' excursió que tenían projectada al Pirineu mos amichs Ferrer y Viver, ab ells marxí, junt ab un nebot meu, el día 14 de Juliol, prenent el primer tren á Moncada.

Després de recorre 'l camí, que tantes vegades havia fet plé d' ilusions y alegría, arribárem á Ripoll sobre las nou del matí, surtint immediatament pera Ribas.

Aprofitárem la tarde pera recorre 'ls voltants de la població, cassant coleópters el senyor Ferrer, trayent apuntes y fotografíes en Viver y recullint jo algunes plantes que 'n ante-

riors excursions havia trovat passades. Més prompte compren-
guí que, per efecte de les fortes calors d' aquest istiu, la
vegetació á n' aquella fresca vall apareixia molt avensada.
No obstant, puguí establir perfectament la diferenciació entre
'l *Geranium pratense* L., de les vores del Fresser, y son afí 'l
G. silvaticum L., del camí de Nuria, fàcils de confondre, y
s' arrelá 'n mi 'l convenciment de que un *Astragalus* recu-
llit l' any anterior prop de Montagut, no podia ser altre que 'l
purpureus Lam., no citat encara á Catalunya. També tinguí
la sort de trovar dos exemplars de la *Scrofularia Hoppii* Koch,
que inutilment havia buscat en anteriors excursions.

Per cert que mentres recullia aquesta bonica especie, fórem
agradablement sorpresos per l' arribada d' un senyor que, per
la munió de preguntes y l' interés que demostrava, compren-
guí al moment que no era pas estrany á la ciencia de les plan-
tes. Efectivament, era 'l doctor Gibert, de Tarragona, soci
corresponsal de la Real Academia, única persona que ha es-
tudiat y publicat quelcóm sobre la flora tarragonina, el qual
estaba allí istiuhejant ab la seva esposa.

Terminada per aquell dia nostra tasca, férem els correspo-
nents preparatius pera emprendre l' endemá, de bon matí, l'
ascensió á Nuria. Encare que 'l trajecte sols tindrà uns 15 kiló-
metres, férem el propósit de passar tot el dia pe 'l camí, ab el
doble fi de fruir d' espléndits panoramas y d' escorcollar mi-
nuciosament rocas, ayguamolls y xaragalls pera assolir bones
especies.

A les vuyt del matí arrivarem á la font de la Ruirá, sobre
Caralps, després d' haver empeytat en Ferrer las *cicindelas*,
d' obtindre en Viver superbs apuntes y de recullir jo á n' els
prats la *Pimpinella magna* L., *Cherophyllum aureum* L. y *Cre-
pis blattaroides* Vill., el *Echinops sphaerocephalus* L. y el *Thy-
mus Chamædrys* Fr., per les vores del camí y altres menos
raras.

Reanimats per l' esmorzar y carregats els equipatjes, pros-
sequirem el camí pe 'l mitj del rocám, baix del qual s' explo-
tan les mines de mispiquel (sulfo-arseniuro de ferro), y recu-

llida l' *Achillea chamæmelifolia* D C., que allí troví anys enrera, avansárem cap á l'afra del pont de Cremals, situat á l' entrada del congost, sobre 'l riu que baixa de Nuria. Y trepant pe' ls continuats zigzachs del curriol, mitj enrunat per les eslleissades del recent construït canal que donará origen á un salt de cinch mil cavalls pera forsa eléctrica, ens trovárem dalt lo pintoresch *Salt del Sastre* y enfront de la sorprenent cascata de Fontalba, que dels més enlayrats cims se precipita al riu com agitada cinta de plata. Continuant la ruta, no tardárem en arribar al pla de Sallent, punt designat pera dinar, no sens haver sentit avans l' axordador remor y rebut el suau roxim ab que saluda 'ls caminants el renomemat *Salt de l' aygua*.

Recordant que nou anys enrera havia descobert en les humides esletjes del rocám el *Juncus pyrenaicus* Cad. et Pau, que creguérem especie nova, allí 'm dirigí al moment pera fer provissió d' aytal especie. Y no solzament la troví á n' aquest lloch ab relativa abundancia, sino que poch's dies després la recullia molt més amunt, en la confluencia dels riuets de Noufonts y Mulleras.

Entre altres especies creixían allí ufanés, el *Ranunculus nemorosus* D C., forma *Almansii* Jord., *Trolius europæus* L., *Lychnis diurna* Sibth., *Scrofularia alpestris* Gay., *Pedicularis comosa* L. y *P. rostrata* L., *Carex frigida* All. y la discutida *Adenostyles albifrons* Rehb., varietat *viridifrons* Csta., bastant comú als torrents de Nuria.

Prenent per base l' escás desenrotllo y ramificació d' alguns exemplars d' aquesta planta polimorfa, formá Lange la nova especie *A. pyrenaica*, que ab rahó refusá Costa, y que 'n el Butlletí de la Societat espanyola de Historia Natural, corresponent al Febrer de 1903, considera el Sr. Rivas Mateos, després de comparar un exemplar del herbari Tremols procedent de Nuria, ab altres cullits per ell á la Serra de Gredos, com forma transitoria entre l' *A. albifrons* Rehb. y l' *A. alpina* Bl. et Fing. Crech, no obstant, que dit senyor deixá portarse per llurs radicalismes transformistas, puig que compara la planta pirenaica ab exemplars auténtichs de l' alpina

que 's trovan al herbari Costa y á n' el meu, recullits pe 'l mateix Reuter al mont Salève, prop de Ginebra, es tan notoria la diferencia entre abdós especies, que 'l més profá les distingeix al primer cop de vista.

Entre 'ls magnífichs peus d' *Aconitum Napellus* L. y *A. Lycoctonum* L. y la catifa que forma el *Dunium Carvi* Bieb. al plá de Sallent, recullí algú exemplar del *Helianthemum inarifolium* D C., y prop dels regarols, la *Carex leporina* L. Représ el camí y al peu mateix de la Creu de 'n Riba, apareixen l' *Anemone alpina* L., *Ranunculus acónitifolius* L., *Potentilla fruticosa* L., *Arnica montana* L., *Crepis succisæfolia* Tausch?, *Convallaria verticillata* L., l' interessant *Allium Victorialis* L., y més rarament la *Gentiana Burseri* Lap., *Ornithogalum pyrenaicum* L. y el *Iris xyphioides* Ehru.

Per fi arribárem á la somrienta Vall, terme de nostra jornada, y després de prosternarnos als peus de la Verge y de saludar al administrador del Santuari, Rvt. Eudal Batlle, que 'ns rebé ab sa acostumada bondat y cortesia, ens retirárem á descansar de nostres fatigues.

Tarrassa 28 Agost de 1904.

OBRAS Y PUBLICACIONS REBUDAS PERA LA BIBLIOTECA

REVISTAS

Butlletí del Centre Excursionista de Catalunya.—Juny, Juliol y Agost de 1904.

Bulletin du Musée Océanographique de Monaco.—Núms. 8, 13, 14, 15, 16 y 17.

La Feuille des Jeunes Naturalistes.—Núms. 406 y 407.

Boletin de la Sociedad Aragonesa de Ciencias Naturales.—Tomo III, núm. 7.

OBRAS

Los Aucells de Teyá y Masnou, per Jascinto Barrera y Arenas.

Catalogue des Mollusques Terrestres et Fluviatiles du departement de la Drôme, par M. Gustave Sayn.

(Donatiu de D. A. de Zulueta.)

La Feuille des Jeunes Naturalistes.—IV série, any II.

(Donatiu de D. Joseph Maluquer.)